

BLANDINIUM: GESCHIEDENIS VAN DE SINT-PIETERSSITE EN -ABDIJ. WOORD VOORAF

Dr. Koen Verboven

(Voorzitter NKV-Oost-Vlaanderen)

Op zaterdag 24 april 2004 organiseerde het NKV-Oost-Vlaanderen in samenwerking met de dienst Stadsarcheologie Gent en de Vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa, een studiedag rond de Sint-Pietersabdij en de archeologische site van de Blandijnberg (*Blandinium*). Aanleiding voor dit initiatief vormden de opgravingen die in 2002 en 2003 werden uitgevoerd om het bodemarchief van de site in kaart te brengen, voordat het door de aanleg van een ondergrondse parking definitief zou verdwijnen. Tijdens de studiedag werd voor het eerst een samenhangend beeld van de voorlopige resultaten van het opgravingswerk aan een ruimer publiek voorgesteld.

De verschillende bijdragen van die dag zijn hier samengebracht. Zij vallen uiteen in twee groepen. In de eerste helft staat de archeologische presentatie centraal, in de tweede helft wordt de historische en culturele betekenis van de Sint-Pietersabdij als belangrijkste element binnen de opgravingsite nader belicht.

Marie Christine Laleman van de Dienst Stadsarcheologie van Gent geeft in haar bijdrage een overzicht van de lange geschiedenis die op en rond de Blandijnberg haar sporen heeft achtergelaten, van de vroegste prehistorische overblijfselen tot de aanleg van het laatste wegdek. Het wordt snel duidelijk hoe de monastieke aanwezigheid op de Blandijnberg deze geschiedenis bepaald heeft. Het klooster heeft niet alleen zijn sporen bovengronds nagelaten, ook de ondergrond is getekend door de vele eeuwen, waar het klooster van Sint-Pieters de top van deze natuurlijke heuvel op het Gentse grondgebied beheerste.

Dit wordt nog duidelijker in de bijdrage van An Van den Brecht (Universiteit Gent) en Geert Vermeiren (Dienst Stadsarcheologie Gent), die nader ingaan op de resultaten van de recente opgravingen. Een groot gedeelte hiervan bestaat uit graven met hun inhoud. Een enkele dode heeft iets meer nagelaten dan zijn stoffelijk overschot en de opgravers een verrassing bereid. Daarnaast heeft men gedeeltelijk de grondlijnen kunnen natrekken van de oudere kloostergebouwen. Opvallend hierbij is de invloed vanuit de Duitse delen van het Karolingische rijk.

Georges Declercq van de Vrije Universiteit Brussel opent het tweede deel van deze bundel met zijn bijdrage over de bloeidagen van de Sint-Pietersabdij. Ooit was dit klooster een cultureel en hervormingsgezin centrum met een uitstraling die ver over de Vlaamse en zelfs Nederduitse grenzen uitreikte. Natuurlijk wordt een dergelijk overwicht niet door iedereen aanvaard en de rivaliteit met het zusterklooster van Sint-Bavo aan de overkant van de Schelde

KOEN VERBOVEN

heeft tot wrijvingen aanleiding gegeven die de tijdgenoten bitter moeten hebben stemmen maar bij de moderne lezer dikwijls een (brede) glimlach oproepen.

Dat ook de middeleeuwse geest op en rond de Blandijn niet bang was eens hartelijk te lachen om de eigentijdse strubbelingen, wordt in de laatste bijdrage van Wim Verbaal (Universiteit Gent) geïllustreerd. Hierin staat het eerste dierenepos uit de Europese geschiedenis centraal, de *Ysengrimus*, dat geschreven werd in Gent en waarvan heel wat episodens zich rond de Blandijnberg situeren. Ook het klooster speelt in deze venijnigste aller satiren een belangrijke, zij het niet lovenswaardige rol. Wie de dichter van dit werk ook mag zijn geweest en welke zijn banden met het Sint-Pietersklooster waren, de *Ysengrimus* legt een schitterend getuigenis af van het literaire en culturele peil in het Gentse halverwege de twaalfde eeuw.

Een dergelijke onderneming tot een goed einde te brengen was niet mogelijk geweest zonder de steun van instanties en de persoonlijke inzet van velen. Het lijkt hier de aangewezen plaats om namens de organisatoren van het Nederlands Klassiek Verbond Oost-Vlaanderen onze dank uit te drukken voor alle genoten steun, in de eerste plaats aan de Stad Gent en in het bijzonder aan Johan Van de Wiele en het team van de Kunsthal Sint-Pietersabdij, die het mogelijk hebben gemaakt dat deze studiedag doorging op de locatie zelf die in de bijdragen belicht werd. Verder danken wij ook Marie Christine Laleman en het team van de Dienst Stadsarcheologie Gent voor de vlotte medewerking en bereidwilligheid om reeds de eerste, nog voorlopige gegevens van de opgravingen vrij te willen geven, de Faculteit Letteren & Wijsbegeerte van de Universiteit Gent danken wij voor de financiële en het Einhardinstituut, het Onderzoeksinstituut voor middeleeuwse studies van de Universiteit Gent, voor de wetenschappelijke steun. Last but not least gaat onze dank uit naar de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent die de tekst van de lezingen voor publicatie in haar Handelingen aanvaardde.